

Інформаційне повідомлення

щодо критеріїв для визначення вартісних ознак предметів, що входять до складу малоцінних необоротних матеріальних активів

Статтею 56 Бюджетного кодексу України передбачено, що бюджетні установи ведуть бухгалтерський облік відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та інших нормативно-правових актів щодо ведення бухгалтерського обліку в порядку, встановленому Міністерством фінансів України.

Стратегією модернізації системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності в державному секторі на період до 2025 року, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.06.2018 № 437-р, передбачено запровадження національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі, розроблених на основі міжнародних стандартів бухгалтерського обліку в державному секторі.

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби і розкриття відповідної інформації у фінансовій звітності визначені Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби», затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 12.10.2010 № 1202 (далі – Стандарт 121).

Відповідно до Стандарту 121 основні засоби – матеріальні активи, які утримуються для використання їх у виробництві/діяльності або при постачанні товарів, виконанні робіт і наданні послуг для досягнення поставленої мети та/або задоволення потреб суб'єкта державного сектору або здавання в оренду іншим особам і використовуються, за очікуванням, більше одного року.

Об'єкт основних засобів визнається активом, коли існує ймовірність отримання суб'єктом державного сектору майбутніх економічних вигід, пов'язаних з його використанням, та/або він має потенціал корисності для суспільства; і вартість об'єкта основних засобів може бути визначена.

Потенціалом корисності активів є наявні та потенційні можливості, які отримає суб'єкт державного сектору від використання активів, що безпосередньо не генерують надходження грошових коштів, для досягнення поставленої мети та/або задоволення потреб.

Класифікація основних засобів в цілях бухгалтерського обліку наведена у пункті 3 розділу II Стандарту 121.

Класифікацію основних засобів у розрізі груп для цілей бухгалтерського обліку здійснено з використанням Державного класифікатора України «Класифікація основних фондів», затвердженого наказом Державного комітету України по стандартизації, метрології та сертифікації від 19.08.1997 № 507.

Наказом Міністерства фінансів України від 20.07.2020 № 432 «Про внесення зміни до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби» вилучено норму, що встановлює вартісні ознаки для визнання активів основними засобами, яка

набрала чинності з 01 січня 2021 року з метою упорядкування обліку подібних активів, які мають однакове функціональне призначення, але обліковуються в різних групах в залежності від вартісного критерію (основні засоби або малоцінні необоротні матеріальні активи).

Слід зазначити, що Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку для державного сектору 17 «Основні засоби» не визначає одиницю оцінки для визнання активу основним засобом.

Податковий кодекс України містить вартісний критерій визнання активу основним засобом для платників податку на прибуток для цілей нарахування амортизації в податковому обліку. Водночас, для цілей бухгалтерського обліку згідно з Методичними рекомендаціями щодо облікової політики підприємства, затвердженими наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 № 635, вартісні ознаки предметів, що входять до складу малоцінних необоротних матеріальних активів, встановлюються підприємствами, які здійснюють підприємницьку діяльність, самостійно.

Відповідно до Методичних рекомендацій щодо облікової політики суб'єкта державного сектору, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 23.01.2015 № 11 (із змінами) (далі – Методичні рекомендації), вартісні ознаки предметів, що входять до складу малоцінних необоротних матеріальних активів, суб'єкт державного сектору визначає в розпорядчому документі про облікову політику з обґрунтуванням критеріїв щодо визначення таких ознак.

Відповідно до вимог Стандарту 121 вартість об'єкта основних засобів розподіляється на систематичній основі протягом строку його корисного використання (експлуатації) шляхом нарахування амортизації на дату балансу.

Типові строки корисного використання основних засобів суб'єктів державного сектору наведені у додатку 1 до Методичних рекомендацій.

Амортизація інших необоротних матеріальних активів (крім необоротних матеріальних активів спеціального призначення) нараховується в першому місяці передачі у використання об'єкта необоротних активів у розмірі 50 відсотків його первісної вартості та решта 50 відсотків первісної вартості – у місяці їх вилучення з активів (списання з балансу).

Згідно з пунктом 1 розділу III Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 135 «Витрати», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 18.05.2012 № 568, витрати визнаються за умови, що оцінка витрат може бути достовірно визначена, у разі зменшення економічних вигід та/або потенціалу корисності, зокрема у вигляді вибуття активу або збільшення зобов'язання, які приводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власником).

Якщо актив забезпечує одержання економічних вигід протягом кількох звітних періодів, то витрати визнаються шляхом систематичного розподілу його

вартості (наприклад, у вигляді амортизації) між відповідними звітними періодами.

Амортизація основних засобів, що включається до складу загальновиробничих витрат, є складовою виробничої собівартості продукції (робіт, послуг).

Таким чином, для обґрунтування критеріїв при визначенні вартісних ознак малоцінних необоротних матеріальних активів суб'єктами державного сектору може використовуватись така інформація, але невиключно:

- забезпечення достовірного представлення інформації про активи в частині визнання, очікуваного строку корисного використання, переоцінки, способу перенесення вартості активу на вартість робіт/ послуг тощо;
- особливості діяльності суб'єкта державного сектору (адміністративні функції, господарська діяльність, надання платних робіт/послуг тощо);
- аналіз наявності, особливостей використання та потенціалу корисності активів у розрізі груп;
- проведення переоцінки основних засобів з метою дотримання вимог пункту 3 розділу III Стандарту 121;
- призначення активів, які придбаються (утримання з метою використання їх в процесі виробництва, постачання товарів, надання послуг або для здійснення адміністративних чи соціально-культурних функцій);
- строки корисного використання активів з врахуванням технічних характеристик, обсягу продукції чи інших доходів, що очікується отримати з використанням таких активів, їх потужності, можливого фізичного і морального зносу, інтенсивності, інших умов експлуатації та інших чинників, які впливають на основні засоби протягом їх функціонування;
- ринкова інформація про активи, які придбаються суб'єктом державного сектору та плануються використовуватись як основні засоби;
- здатність активу поступово переносити свою вартість на результат діяльності суб'єкта державного сектору в процесі експлуатації для надання платних робіт/послуг тощо.

Для розмежування в бухгалтерському обліку основних засобів та малоцінних необоротних матеріальних активів суб'єкти державного сектору можуть застосовувати вартісні ознаки не вищі, ніж наведені в Податковому кодексі України.

Відповідно до статті 8 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» питання організації бухгалтерського обліку на підприємстві належать до компетенції його власника (власників) або уповноваженого органу (посадової особи) відповідно до законодавства та установчих документів.

Підприємство самостійно визначає за погодженням з власником (власниками) або уповноваженим ним органом (посадовою особою) відповідно до установчих документів облікову політику підприємства.
